

Národná platforma Dohovoru primátorov a starostov

Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike

„Dohovor“ je významnou iniciatívou európskych samospráv a Európskej komisie zameranej na naplnenie cieľov EÚ v oblasti energetiky a opatrení na zmenu klímy prostredníctvom realizácie cieľov do roku 2030:

- **40% redukcia skleníkových plynov v porovnaní s r. 1990 (záväzný cieľ na úrovni členských štátov EÚ)**
- **min. 27% podiel OZE na spotrebe energie (záväzný cieľ na úrovni EÚ)**
- **min. 27% zníženie spotreby energie v porovnaní so scenárom business-as-usual (nezáväzný cieľ)**

Naplnenie týchto cieľov vedie k zlepšeniu kvality života, zníženiu zraniteľnosti obyvateľstva spôsobené výkyvmi globálnej ekonomiky a k udržateľnosti pracovných miest.

Sieťová spolupráca, zameraná na podporu Dohovoru primátorov a starostov

Projekt NET-COM (NETworking the Covenant of Mayors) bol zameraný na posilnenie miestnych orgánov v súvislosti s realizáciou ich súčasných i budúcich záväzkov v rámci „Dohovoru“. Vedúcim partnerom projektu bola celoeurópska asociácia **Energy-Cities**. Na projekte sa zúčastnilo **12 partnerov z 12 európskych krajín** (Francúzsko, Taliansko, Rakúsko, Poľsko, Bulharsko, Švédsko, Nemecko, Holandsko, Slovensko, etc.). Slovensko v projekte zastupovalo **ZZMO TUEE CITENERGO**, člen asociácie Energy-Cities a **Únia miest Slovenska**, národný garant a podporovateľ Dohovoru na základe dohody s EK.

Kontinuálne budovanie kapacít súčasných i budúcich signatárov „Dohovoru“ na európskej, národnej a regionálnej úrovni je kľúčovou otázkou aj pre nadchádzajúce roky. **Kľúčovou je najmä horizontálna a vertikálna koordinácia**. NET-COM vytvoril trvalú spoluprácu medzi jednotlivými európskymi sieťami, aby vzájomne hodnotili skúsenosti a zlepšovali prax miest a regiónov, ale aj nástroje a pracovné metódy zamerané na dosiahnutie cieľov. CITENERGO a Únia miest Slovenska (ďalej „ÚMS“) sústreďujú svoje úsilie na podporu a posilnenie sieťovej spolupráce (Net-working) s cieľom úspešnej implementácie cieľov „Dohovoru“ na miestnej, regionálnej a celonárodnej úrovni.

Dohovor primátorov a Národná platforma

Mestá sú rozhodujúcimi aktérmi pre naplnenie cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy na národnej a celoeurópskej úrovni. Úspešná realizácia záväzkov „Dohovoru“ do značnej miery závisí na jednotlivých a spoločných koordinovaných úsiliach signatárov i všetkých zainteresovaných strán (príslušných ministerstiev, národných a regionálnych energetických agentúr, profesijných združení, vedecko-výskumných centier a akademickej obce, zástupcov tretieho a podnikateľského sektora). Preto vznikla potreba vytvoriť **Národné platformy signatárov a podporovateľov Dohovoru (NP) v jednotlivých členských krajinách**.

Národná Platforma spája územnú samosprávu, zástupcov štátnej správy a ďalšie subjekty verejného, podnikateľského i tretieho sektora. Cieľom platformy je vytvorenie a šírenie spoločnej vízie a presadzovanie spoločných cieľov v oblasti **decentralizácie energie, územnej súdržnosti ako aj prípravy adaptačných stratégií a opatrení ku klimatickým zmenám na miestnej a regionálnej úrovni**. Vďaka Platforme a sieti NET-CoM prichádzajú nové riešenia pre národné vlády a pre Európsku komisiu. **Platforma prijíma spoločné závery vždy konsenzom všetkých zúčastnených strán**.

Štruktúra Národnej platformy Dohovoru primátorov a starostov

1. Jadro Národnej platformy tvoria:

- ❖ CITENERGO
- ❖ ÚNIA MIEST SLOVENSKA
- ❖ ZÁSTUPCOVIA MIEST A OBCÍ – SIGNATÁRI DOHOVORU

➤ **CITENERGO je zakladateľom a koordinátorom Národnej platformy.**

Sprostredkuje vzájomnú komunikáciu, odovzdávanie informácií a šírenie pozitívnych skúseností národných a zahraničných partnerov, umožňuje realizáciu pilotných projektov, resp. uplatňovanie nových investičných mechanizmov.

CITENERGO plní nasledovné úlohy:

- Organizácia, koordinácia a realizácia zasadnutí Národnej platformy
- Napĺňanie, koordinácia a podpora aktivít zadaných v Akčnom pláne NP, ktorý sa pravidelne aktualizuje na základe výstupov zasadnutí NP
- Identifikácia mechanizmov, nástrojov a metód, ktoré napomáhajú realizáciu cieľov Dohovoru

Ďalej sa na Národnej platforme podieľajú:

➤ **ÚNIA MIEST SLOVENSKA je národný podporovateľ Dohovoru primátorov a starostov**

Na základe dohody s EK Únia plní záväzok podporovať pristúpenie k Dohovoru a najmä plniť úlohu administratívnej základne pre CITENERGO (ktorého je zakladateľom)

- šírenie informácií a propagačných materiálov Dohovoru a prispôbovať ich obsah vnímaniu na národnej i regionálnej úrovni v Slovenskej republike
- zabezpečovať podporu pre členov CITENERGO a súčasných i potenciálnych signatárov Dohovoru
- podieľať sa na organizácii verejných podujatí jednotlivých členských i spolupracujúcich miest CITENERGO i ďalších partnerov s cieľom zvyšovať povedomie verejnosti v oblasti cieľov Dohovoru
- napomáhať pri šírení informácií o úlohe CITENERGO, ale i ďalších podporných štruktúr a podieľať sa na výmene skúseností medzi členmi CITENERGO, signatármi Dohovoru i prístupujúcimi kandidátmi
- plniť úlohu hlavného sprostredkovateľa pre súčasných i budúcich signatárov Dohovoru s Kanceláriou Dohovoru a DG ENER
- v rámci Národnej platformy plniť úlohu hlavného garanta a spoluorganizátora

➤ **ZÁSTUPCOVIA MIEST A OBCÍ – súčasní i potenciálni signatári Dohovoru**

- sú hlavnými prijímateľmi informácií i organizačnej a finančnej podpory
- sú realizátormi programových cieľov Dohovoru
- podieľajú sa na transfere skúseností v rámci pilotných projektov

2. Podporovatelia – Kľúčoví hráči:

- ❖ MINISTERSTVÁ A ĎALŠIE ÚSTREDNÉ ORGÁNY – MANAGING AUTHORITIES
- ❖ NÁRODNÉ PROFESNÉ ODBORNÉ AGENTÚRY, INŠTITÚCIE
- ❖ REGIONÁLNE PODPORNÉ ŠTRUKTÚRY
- ❖ MIESTNE A REGIONÁLNE ENERGETICKÉ AGENTÚRY A AGENTÚRY REGIONÁLNEHO ROZVOJA
- ❖ FINANČNÉ INŠTITÚCIE – BANKY, POISŤOVNE, NADÁCIE, FONDY, DONORI
- ❖ MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE – REGIONÁLNI LÍDRI
- ❖ SÚKROMNÝ SEKTOR
- ❖ VÝSKUMNÉ CENTRÁ, VYSOKÉ ŠKOLY, UNIVERZITY

➤ **MINISTERSTVÁ A ĎALŠIE ÚSTREDNÉ ORGÁNY – MANAGING AUTHORITIES**

V rámci Národnej platformy by mali plniť nasledovné úlohy:

- podieľať sa na formovaní národného legislatívneho rámca a implementácii európskych noriem
- podieľať sa na formovaní národných koncepcných a strategických dokumentov na podporu cieľov Dohovoru primátorov a realizácie adaptačných opatrení na zmenu klímy
- podieľať sa na identifikácii a podpore OZE a prognóze vývoja klimatických zmien
- zabezpečovať informácie o ďalších podporných programoch a finančných mechanizmoch
- aktívne sa zúčastňovať na nových podporných programoch, nástrojoch a opatreniach
- aktívne sa podieľať na príprave, riadení a monitorovaní OP súvisiacich s cieľmi Dohovoru
- integrovať priority súvisiace s úlohami Dohovoru do operačných programov programovacieho obdobia r. 2014-2020 a nasledujúce obdobia

➤ **NÁRODNÉ PROFESNÉ ODBORNÉ AGENTÚRY, INŠTITÚCIE**

Ide o štátne príspevkové, verejnoprospešné alebo súkromné odborné organizácie. V rámci Národnej platformy by mali plniť nasledovné úlohy:

- zhromažďovať a vyhodnocovať údaje o energetickej efektívnosti a využívaní OZE v SR
- pripravovať podklady pre novelizáciu energetickej legislatívy
- zastupovať Slovensko v medzinárodných energetických projektoch
- poskytovať bezplatné energetické poradenstvo pre domácnosti, podnikateľov a verejný sektor
- zabezpečovať realizáciu podporných grantových programov zameraných na energetickú efektívnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov energie vo verejnom sektore i v domácnostiach
- podporovať inovácie a výskum v oblasti energetickej efektívnosti a využívanie OZE v podnikateľskej sfére i vo verejnom sektore
- podieľať sa na vzdelávaní a testovaní špecialistov v energetike
- podieľať sa na tvorbe a aktualizácii národných koncepcných a strategických dokumentov

➤ **REGIONÁLNI KOORDINÁTORI**

Predstavujú rôznorodé organizačné štruktúry, napr. môže ísť o samosprávne kraje, regionálne združenia miest a obcí, špecifické záujmové združenia samosprávy, regionálne energetické klastre. V rámci NP plnia úlohy:

- napomáhajú a koordinujú realizáciu konkrétnych cieľov, prípadne vytvárajú vlastnú štruktúru ďalších miestnych a regionálnych aktivít a podporovateľov
- sprostredkujú transfer informácií, napomáhajú pri identifikácii a podieľajú sa na združovaní finančných zdrojov

➤ **MIESTNE A REGIONÁLNE ENERGETICKÉ AGENTÚRY A AGENTÚRY REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

V rámci Národnej platformy plnia úlohy:

- transfer a poskytovanie odborného informačného poradenstva v oblastiach OZE a efektívnej energie a pri realizácii adaptačných opatrení na zmenu klímy pre okolité mestá a obce
- školenia pre manažérov a odborníkov miestnej samosprávy
- podporu pri príprave koncepcných strategických dokumentov, akčných plánov

➤ **FINANČNÉ INŠTITÚCIE – BANKY, POISŤOVNE, NADÁCIE, FONDY, DONORI**

V rámci Národnej platformy plnia najmä úlohy:

- napomáhať realizácii cieľov Dohovoru prostredníctvom bankových produktov, špecifických podporných fondov, grantov a ďalších finančných mechanizmoch

➤ **MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE – REGIONÁLNI LÍDRI**

Predstavujú dôležitý odborný, poradenský, organizačno-technický potenciál vo svojom regióne. V rámci Národnej platformy plnia najmä úlohy:

- sú tvorcami, resp. spolutvorcami mnohých inovatívnych prístupov a pilotných projektov a riešení, ktoré rešpektujú špecifický charakter lokality, resp. regiónu a dokážu maximálne efektívne a pritom šetrne vo vzťahu k životnému prostrediu využívať lokálne zdroje obnoviteľnej energie

➤ SÚKROMNÝ SEKTOR

Predstavuje pestrú paletu malých i veľkých firiem, pôsobiacich v oblasti efektívnej energie a OZE. V rámci Národnej platformy plní najmä úlohy:

- ponúka poradenskú službu, prípravu a tvorbu projektových dokumentácií i grantových projektov
- v rámci Národnej platformy môže predstavovať aj špecifický zdroj inovatívnych riešení

➤ VÝSKUMNÉ CENTRÁ, VYSOKÉ ŠKOLY, UNIVERZITY

V rámci Národnej platformy predstavujú:

- základný inovatívny a tvorivý potenciál vo všetkých oblastiach i fázach realizácie hlavných cieľov Dohovoru

K Národnej platforme je možné sa pripojiť podpísaním Memoranda o porozumení. Účasť v Národnej platforme je dobrovoľná a nepredstavuje žiadne finančné záväzky pre mesto alebo organizáciu, ale aktívnu účasť na zasadnutiach Národnej platformy a prispievanie k realizácii Akčného plánu NP v rámci svojich aktivít a stratégie rozvoja.

Organizácia a koordinácia Národnej platformy Dohovoru

Stretnutia Národnej platformy organizuje a koordinuje Únia miest Slovenska a CITENERGO (spravidla dva krát do roka). Platforma prijíma spoločné závery vždy konsenzom všetkých zúčastnených strán a členovia v rámci svojho charakteru a pôsobnosti sa podieľajú na realizácii aktivít Akčného plánu.

➤ SPOLOČNÉ STRETNUTIE NÁRODNEJ PLATFORMY

Program je organizovaný vo dvoch organických celkoch

- prvá časť sa zameriava na aktuálne témy v oblasti legislatívy, inovatívnych finančných mechanizmov, systematického energetického manažmentu, prípadne aktuálne výzvy operačných programov
- druhú časť tvorí diskusný panel, na ktorom sa podieľajú kľúčoví hráči, podporovatelia Dohovoru a signatári. Diskusné panely sa zameriavajú na aktuálne príklady z praxe v oblasti energetickej renovácie verejných budov a verejného osvetlenia, udržateľnej mestskej mobility, integrovaného prístupu k ochrane klímy a pod.

Záver

Vytvorenie mechanizmu Národnej platformy sa javí ako vysoko efektívny nástroj pre riadenie a realizáciu cieľov Dohovoru a naďalej pokračuje v národných podmienkach a tiež v rámci vytvorenej medzinárodnej siete NET-CoM (NETworking of Covenant of Mayors).

Vzhľadom na pozitívne skúsenosti pri uplatňovaní vzájomnej podpory a spolupráce hlavných aktérov na európskej úrovni, ako Energy-Cities, Climate Alliance, iniciatíva Smart Cities a Kancelárie Dohovoru primátorov a starostov v Bruseli, sa usilujeme o vzájomné prepojenie týchto celoeurópskych sietí v rámci stratégie Európskej energetickej únie.

